FIT - TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

Gudikatur: Dr. Philip M. Magri LL.D; M.A. (Fin.Serv); M.Phil (Melit)

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 15 ta' Lulju, 2019

Talba Nru: 542/2017PM1

Rachel Borg (K.I. 334776(M))

Vs

Justine Cassar Gaspar

It-Tribunal,

Ra l-avviz fl-ismijiet premessi pprezentat fit-28 ta' Novembru, 2017 illi permezz tieghu ir-rikorrenti talbet li t-Tribunal jordna lill-intimata thallas is-somma ta' tlett elef u hames mitt euro (€3500) rapprezentanti bilanc dovut ghall-prezz tal-bejgh tal-karozza Ssang Yong Actyon Estate bin-numru ta' registrazzjoni ADL628 b'dan li l-intimata hadet il-pussess tal-vettura u wettqet it-transfer relattiv ma' Transport Malta izda qeghda tonqos milli thallas il-bilanc dovut lill-attrici u dan minghajr ebda raguni valida taht il-ligi; bl-

ispejjez u bl-imghax skont il-ligi sad-data tal-effettiv pagament kontra l-intimata ingunta in subizzjoni.

Ra r-risposta tal-konvenuta datata 12 ta' Marzu, 2018 li permezz taghha eccepiet :

1. Illi t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu respinti bl-ispejjez stante illi (i) preliminarjament il-vettura kienet parti mill-komunita` tal-assi tal-mizzewgin Borg u ghalhekk it-talba ma setghetx issir biss minn Rachel Borg u (ii) il-kuntratt illi bih xtrat il-vettura ghandu jigi rexiss stante illi l-vettura de quo kienet kolpita minn difett mohbi.

Ra l-kontro-talba tal-istess intimata datata wkoll 12 ta' Marzu, 2018 li permezz taghha talbet li dan it-Tribunal, prevja dawk il-provvedimenti xierqa u opportuni,

1. Jiddikjara li l-vettura konsenjata mill-konvenuta, senjatament il-vettura Ssang Yong Actyon Estate, bin-numru ta' registrazzjoni ADL628 kienet kolpita b'difett mohbi u li ghal dan in-nuqqas huma responsabbli l-attrici u r-ragel taghha peress li minhabba f'hekk il-konvenuta ma kenitx tixtri l-vettura kieku kienet taf bl-istess difett u dana jekk hemm bzonn bl-opra ta' periti nominandi ;
2. Konsegwentement tordna li l-kuntratt ta' bejgh tal-vettura *de quo* jigi rexiss ;
3. Tordna lill-intimat, in vista tal-obbligazzjonijiet rispettivi taghhom, jirrifondu lir-rikorrenti s-somma ta' elf, mitejn u hamsin euro (€1250) rapprezentanti il-kapparra fuq il-bejgh tal-vettura mertu tat-talba oltre l-imghax legali fuq dik is-somma mid-data tal-bejgh sad-data tal-pagament effettiv ;
4. Tiddikjara wkoll illi minhabba l-akkadut u partikolarment id-depozitu li qieghed isir tal-vettura in kwistjoni taht l-Awtorita` tal-Qorti tal-Magistrati il-konvenuta sofriet u ser tkompli ssofri spejjez ulterjuri konsistenti f'kiri ta' vettura simili ghal uzu tieghu matul il-prosegwiment ta' din il-kawza ;
5. Tillikwida l-istess spejjez jekk hemm bzonn bl-opra tal-istess perit ;
6. Konsegwentement tikkundanna lill-attrici u ir-ragel taghha sabiex ihallsu lill-esponenti dik is-somma hekk likwidata

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tac-cedola ta' depozitu li qed issir kontestwalment ma' din il-kawza, u bl-imghax legali sad-data tal-pagament effettiv kontra l-attrici li huma (sic) minn issa ingunti in subizzjoni.

Ra r-risposta tal-attrici ghall-kontro-talba surreferita, datata 6 t'April, 2018 li permezz taghha eccepiet, in succint, illi l-kontro-talba hija infondata fil-fatt u fid-dritt u ghandha tigi michuda bl-ispejjez ghas-segwenti motivi:

1. Illi preliminarjament qed tigi eccepita n-nuqqas ta' kompetenza *ratione materiae* ta' dan it-Tribunal stante li t-talbiet tal-konvenuta rikonvenzjonanti jezorbitaw il-kompetenza tat-Tribunal u jinnecessitaw stharrig u dikjarazzjonijiet fir-rigward tat-trasferiment tal-vettura Ssang Yong Actyon Estate bin-numru ta' registrazzjoni ADL628 kif ukoll tal-kundizzjonijiet marbuta mal-imsemmi trasferiment
2. In-nullita` tal-azzjoni stante li thallat flimkien kumulu ta' azzjonijiet totalment distinti u separati bi ksur tal-principju *electam una via non datur recursus ad alteram*
3. L-attrici ma tistax tigi kkundannata thallas danni u/jew spejjez gudizzjarji skatenati qabel ma gew ottjenuti dikjarazzjonijiet gudizzjarji mill-qrati kompetenti fir-rigward tal-allegat ksur tal-obbligi kuntrattwali.
4. In-nullita` tat-tielet u s-sitt talbiet billi dawn huma diretti kontra l-attrici u r-ragel taghha Sean Borg li la hu r-ragel tal-attrici u lanqas huwa parti f'dawn il-proceduri.
5. Il-kontro-talba hija guridikament inammissibbli peress li t-talba attrici hija bazati fuq premessi erronji
6. Illi l-konvenuta ghandha tressaq provi shah u sodisfacenti tal-allegati interpellazzjonijiet imsemmijin minnha
7. Mhux minnu li l-vettura Ssang Yong Actyon Estate bin-numru ta' registrazzjoni ADL628 kienet kolpita minn xi difetti mohbija fil-mument meta gie kristallizzat il-bejgh tal-istess vettura

8. Il-konvenuta hadet il-pussess tal-vettura, ghamlet uzu mill-istess, ottjeniet polza tal-assikurazzjoni u rregistrat it-trasferiment tal-vettura fuq isimha u kompliet taghmel uzu minnha anke wara li rriskontrat il-pretizi difetti.
9. Illi kien biss wara li gew intavolati dawn il-proceduri li l-konvenuta *ex admissis* u in *mala fede* ghaddiet sabiex tiddepozita l-vettura msemmija taht l-awtorita` tal-Qorti tal-Magistrati .
10. Huwa irrizorju li gew sofferti danni mill-konvenuta meta hija ghamlet diversi gimghat tuza l-istess.

Sema' x-xhieda ta' Rachel u Sean Borg waqt is-seduta tat-12 ta' Lulju, 2018 (fol. 25 et. seq tal-process).

Sema' x-xhieda tal-Ispettur Elton Taliana u Kevin Farrugia waqt is-seduta tat-18 t'Ottubru, 2018 (fol. 37 et. seq. tal-process). Ra d-dokumenti ezebiti mill-istess xhieda.

Sema' x-xhieda ta' Marvic Farrugia, PS3 Kevin Grima, Chris Mallia, Philip Micallef u Karen Cremona waqt is-seduta tal-14 ta' Novembru, 2018 (fol. 57 et. seq. tal-process). Ra wkoll id-dokumenti ezebiti mill-istess xhieda.

Ra li waqt is-seduta tas-26 t'April, 2019 l-attrici ddikjarat li m'ghandhiex aktar provi x'tipproduci. Ra wkoll li f'dik is-seduta il-kawza giet differita ghall-ahhar darba ghall-provi kollha tal-intimat u ghas-sottomissjonijiet finali bl-intendiment car li wara dik is-seduta l-kawza tibqa' differita ghas-sentenza.

Ra n-nota tal-avukat tal-konvenuta datata 7 ta' Mejju, 2019 li permezz taghha iddikjara li kien qed jirrinunzja ghall-patrocinju tal-istess konvenuta.

Ra s-sentenza tieghu datata 29 ta' Mejju, 2019.

Ra li l-kawza giet differita ghas-sentenza ghas-seduta tal-lum.

Ha konjizzjoni tac-cirkostanzi kollha tal-kaz.

Ikkunsidra

Illi din hija azzjoni li permezz taghha l-attrici qed titlob il-hlas tal-bilanc ta' prezz dovut lilha fir-rigward tal-bejgh tal-vettura bin-numru ta' registrazzjoni ADL628 lill-konvenuta. Da parti taghha il-konvenuta qed tikkontesta din it-talba billi, fost ohrajn, tallega li jezistu l-estremi ghar-rexissjoni tal-istess bejgh u dana ghaliex tali vettura kienet kolpita minn difett mohbi. F'dan ir-rigward hija intavolat ukoll kontro-talba li permezz taghha qed titlob kemm ir-rexissjoni tal-bejgh u kif ukoll il-likwidazzjoni ta' danni allegatament spettanti lilha bhala konsegwenza ta' tali bejgh. L-attrici tilqa' ghal din il-kontro-talba billi fl-ewwel lok teccepixxi li t-Tribunal odjern m'huwiex kompetenti.

Illi f'dan ir-rigward it-Tribunal diga` ta decizjoni *in parte* datata 29 ta' Mejju, 2019 u li permezz taghha t-Tribunal laqa' l-ewwel eccezzjoni preliminari tal-attrici ghall-kontro-talba tal-konvenuta, iddikjara ruhu inkompetenti sabiex jiddetermina kemm il-kontro-talba tal-konvenuta kif ukoll il-mertu sollevat mill-konvenuta koncernanti l-validita` o meno tal-bejgh tal-vettura mertu tal-azzjoni odjerna u kwindi f'dak l-istadju, issospenda l-procedimenti b'dana illi provda wkoll ghal terminu perentorju ta' xahar lill-konvenuta biex, jekk jidhrilha, tipproponi l-azzjoni ghar-rexissjoni tal-komprovendita quddiem il-Qorti kompetenti skond kif minnha eccepit b'dana wkoll li l-proceduri ghandhom ikomplu wara li tkun finalment deciza mill-Qorti kompetenti l-kawza li kellha tipproponi l-konvenuta fiz-zmien lilha moghti jew, f'kaz li taghzel li hekk ma taghmilx, appena jiskadi dak l-istess terminu inutilment. L-ispejjez relattivi ghall-ewwel eccezzjoni preliminari tal-inkompetenza sollevata mill-attrici jigu sofferti mill-konvenuta.

Illi kemm skont kif verbalizzat waqt is-seduta tat-8 ta' Lulju, 2019 u kif ukoll minn ricerka imwettqa fir-Registru tal-Qorti ma jirrizultax li l-konvenuta intavolat ebda azzjoni

fit-terminu perentorju surreferit koncess lilha mit-Tribunal ghal tali skop u kwindi halliet tali terminu jghaddi inutilment. Konsegwentement it-Tribunal m'ghandux ghazla illi f'tali rigward ikompli jikkunsidra l-mertu sollevat mill-attrici permezz tat-talba taghha, tenut kont tal-fatt li n-negozju ta' kompravendita` bejn il-partijiet issa ghandu jigi kkunsidrat bhala wiehed validu u vinkolanti bejniethom. Gjaladarba l-konvenuta stess ghazlet li ma tiehu ebda azzjoni sabiex, quddiem is-sede kompetenti, tressaq il-pretensjoni taghha li jezistu ragunijiet serji li jistghu talvolta jwasslu ghar-rexissjoni tal-kuntratt ta' bejgh tal-vettura mertu tal-kawza odjerna huwa car li t-Tribunal odjern jibqa' marbut li jagixxi entro t-termini tal-kompetenza tieghu kif imfissrin ukoll fis-sentenza *in parte* hawn fuq citata u kwindi ser jghaddi sabiex jikkonferma n-nuqqas ta' kompetenza tieghu sabiex jirrexxindi l-kuntratt ta' bejgh tal-vettura *de quo* u konsegwentement jichad il-kontro-talba tal-konvenuta.

Gjaladarba allura l-kuntratt ta' bejgh surreferit ghadu u ser jibqa' jiswa bejn il-partijiet, jinkombi fuq il-konvenuta l-obbligu li –in kwantu akkwirenti tal-istess vettura – thallas il-bilanc tal-prezz li ghadu dovut minnha. F'dan ir-rigward l-intimata tikkontendi li tali bilanc m'huwiex dovut minnha peress li l-vettura hija kolpita minn difett mohbi. F'dan ir-rigward jinsab regolarment deciz li:

> "*Meta l-haga kunsinnata mill-bejjiegh tkun afflitta min xi vizzju okkult, ir-rimedji tal-bejjiegh ikunu dawk previsti minn dan l-artikolu u cioe' jew l-azzjoni redibitorja jew l-azzjoni kwantu minoris. Il-ligi tipprovdi li x-xerrej jista' jaghzel billi jigi 'l quddiem bl-azzjoni redibitorja li jaghti lura l-haga u jitlob ir-radd tal-prezz inkella billi jigi 'il quddiem bl-azzjoni aestimatorja, jzomm il-haga u jitlob lura dik il-bicca mill-prezz li tigi stabbilita mill-Qorti.*
>
> ***Gie kostantement ritenut minn dawn il-Qrati u dan jirrizulta wkoll mit-test tal-ligi, illi d-dritt naxxenti minn vizzju redibitorju ma jistax jigi dedott b'eccezzjoni imma ghandu jigi ezercitat fi zmien utili b'azzjoni.***"

> (**Zammit Automobiles Limited Vs Bezzina Charles** deciza mill-Onor. Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-30 ta' Gunju, 2003 fost diversi decizjonijiet ohrajn – enfazi mizjuda).

Illi f'dan ir-rigward diga` gie nutat li l-konvenuta naqset milli tressaq il-pretensjoni taghha f'tali rigward permezz tal-azzjoni idoneja quddiem il-Qorti kompetenti u kwindi anke skont il-kazistika surreferita lanqas tista' validament tissoleva ir-rimedju redibitorju jew estimatorju per via di eccezzjoni. Ovvjament lanqas huwa sufficjenti f'dan ir-rigward u fin-nuqqas ta' success fl-azzjoni opportuna, li l-akkwirenti tiddepozita l-oggett mibjugh f'fond u mbaghad tiddepozita c-cwievet ta' tali fond fir-Registru tal-Qorti (kif jidher li ghamlet il-konvenuta permezz tac-cedola li kopja taghha giet ezebita a fol. 68 tal-process) sabiex tkun tista' validament tirrezisti talba ghall-hlas tal-prezz jew tal-bilanc relattiv.

Illi ghal fini ta' kompletezza jinghad ukoll li mill-provi prodotti ma rrizultax li l-vettura kienet kolpita minn xi difett sakemm ma bdietx issuqha l-konvenuta u baqghet hekk issuqha anke wara li zviluppat il-hsara inizjali, dana sahansitra sakemm dewbet parti mis-*cylinder head*. Ix-xhieda teknika ta' Chris Mallia tindika li l-hsara li wasslet sabiex l-ispiza ghat-tiswija titla' ghal madwar tlett elef euro (€3000) kienet ikkawzata mill-fatt li "*l-vettura baqghet tinstaq*" minkejja l-problema inizjali li zviluppat fit-*tension bolt* u li setghet tissewwa facilment. Huwa car li l-konvenuta mhux biss hadet il-vettura u bdiet issuqha minghajr ma hallset il-prezz kollu dovut u bi ksur tal-ftehim milhuq mal-attrici, kif dejjem ikkontendiet l-istess attrici, imma wkoll kompliet issuq il-vettura nonkuranti tal-hsara li kienet qed tkompli tikkawzalha (xhieda moghtija mill-imsemmi Chris Mallia waqt is-seduta tal-14 ta' Novembru, 2018). Il-konvenuta stess baqghet ma xehditx f'dawn il-proceduri wisq anqas ressqet provi a sostenn ta' dan allegat minnha. Ma tressqet ebda prova fis-sens li l-konvenuta saqet il-vettura bil-kunsens tal-attrici (fejn, fi kwalunkwe kaz, kien jinkombi fuqha l-obbligu li minnufih tieqaf issuqha u ssejjah ghall-ghajnuna biex timminimizza kwalunkwe dannu riskontrat) u/jew li l-vettura diga` kellha xi hsara qabel ma bdiet issuqha il-konvenuta. Kwindi t-Tribunal ma jistax ma jsibx li, ghall-hsara

kollha rizultanti fil-vettura certament li, skont il-provi prodotti, ghandha tahti esklussivament l-istess konvenuta. Ghar-ragunijiet kollha surreferit l-eccezzjonijiet tal-konvenuta fil-meritu wkoll ma jistghux jigu milqughin.

Illi fir-rigward tal-ewwel eccezzjoni tal-konvenuti jinghad ukoll li mill-provi irrizulta li l-attrici m'hijiex mizzewga ma' Sean Borg (ara f'dan is-sens xhieda moghtija mill-attrici u minn Sean Borg a fol. 26 et. seq u a fol. 30 rispettivament tal-process) u kwindi anke tali eccezzjoni ser tigi michuda.

Ghaldaqstant it-Tribunal qieghed jaqta' u jiddeciedi dan il-kaz billi, in vista tal-fatt li l-konvenut halliet it-terminu perentorju moghti lilha permezz tas-sentenza *in parte* ta' dan l-istess Tribunal jghaddi inutilment, filwaqt li jikkonferma n-nuqqas ta' kompetenza tieghu sabiex jiddetermina r-rexissjoni tal-kuntratt ta' kompravendita tal-vettura mertu tal-kawza, jichad il-kontro-talba tal-konvenuta, u ghar-ragunijiet kollha surreferiti jichad ukoll l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenuta, jilqa t-talba attrici u konsegwentement jordna lill-konvenuta thallas is-somma ta' tlett elef u hames mitt euro (€3500) rapprezentanti bilanc dovut ghall-prezz tal-bejgh tal-karozza Ssang Yong Actyon Estate bin-numru ta' registrazzjoni ADL628 bl-ispejjez u bl-imghax mis-27 ta' Frar, 2018 –data li fiha l-konvenuta tat ruhha b'notifikati bl-atti tal-kawza odjerna - sad-data tal-effettiv pagament kontra l-istess konvenuta.

Avukat Dr. Philip M. Magri LL.D. M.A. (Fin. Serv.) M.Phil.